བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༠རབ་བྱུང་རི་ཟླའི་ཆུ་སྦྲུལ་ལོ། བོད་ཟླ་ ༥ ཚེས་ 18 རེས་གཟའ་ལྷག་པ།

ལོ་ 52 ཨང༌། 25 དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག

26th June 2013

དབུ་མའི་ལམ་ནི།
རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་
ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཐོབ་
ཐང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མི་རིགས་ས་
གནས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་ཚད་ལྡན་མིང་དོན་
མཚུངས་པ་ཞིག་དགོས།
བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་བཀའ་ཤག་གིས།

Vol. 52 Issue 25 Price Rs. 1

གནས་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས། ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ནང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཐོག་གསུང་བཤད་གནང་བ།
༄༅། །ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་
སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་བྷེལ་ཇམ་
རྒྱལ་ས་བྷར་སེལ་(Brussels) དུ་རྟེན་གཞི་
བྱས་པའི་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ནང་བོད་ཀྱི་ཁོར་
ཡུག་ཉམས་ཆག་འགྲོ་བཞིན་པའི་ཛ་དྲག་གི་
གནས་སྟངས་སྐོར་ལྷན་ཚོགས་ཤིག་ཚོགས་

ཡོད། ལྷན་ཚོགས་གོ་སྒྲིག་གནང་མཁན་བྷར་
སེལ་སྐུ་ཚབ་དོན་ཁང་དང། རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་
དོན་ལས་འགུལ་ཁང་། (ICT) དེ་བཞིན་

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོས་འཛིན་མ་ཐོབ་པའི་མི་རིགས་
མཐུན་ཚོགས་(UNPO) བཅས་ཡིན་འདུགདེ་ཡང་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་སྐྱོང་གནང་མཁན་
ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལྗང་ཁུ་ཚོགས་པའི་
གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ས་ཏུ་ཧ་སི་
(Satu Hassi) མཆོག་དང། སྐུ་ཞབས་ཐོ་
མ་སི་མན་ (Thomas Mann) མཆོག དེ་

བཞིན་སྐུ་ཞབས་ལི་ཌི་ཡཱ་ཇོན་ན་གེ་རིང་གར་ཌེ་
ཨོ་ཌེན་བྷག་ (Lidia Joanna Geringer
de Oedenberg) བཅས་ཡིན་འདུག ཐེངས་

འདིའི་ལྷན་ཚོགས་ཐོག་གསུང་བཤད་གནང་
མཁན་གཙོ་བོ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕྱི་
དྲིལ་ཁོར་ཡུག་ཚན་པའི་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་
བསྟན་འཛིན་ནོར་བུ་ལགས་ཡིན་པ་དང་ཁོང་
གིས་སྐབས་དེར་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་རྩྭ་ཐང་ཉམས་
ཆག་དང་མཁའ་རླུང་སྦག་བཙོག་བཟོ་བཞིན་པ།
དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་གཙང་ཆུ་དང་རྒྱུག་
ཆུ་སོགས་ལ་ཆུ་མཛོད་བརྒྱབ་པ་དང་ཁ་འགྱུར་
བྱས་དང་བྱེད་མུས་ཡིན་པ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་
གི་སྣེ་གསུམ་པར་གྲགས་པའི་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་
འཁྱགས་རོམ་བཞུར་ཚད་ཧ་ཅང་མྱུར་པོའི་ཐོག་
འགྲོ་བཞིན་པ་སོགས་རང་འབྱུང་ཁོར་ཡུག་གི་
གནས་སྟངས་ཇེ་ཞན་ཇེ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་
དཀའ་ངལ་དེ་དག་ལ་གདོང་ལེན་ཇི་ལྟར་བྱེད་
ཐུབ་མིན་སྐོར་བགྲོ་གླེང་གནང་ཡོད། སྐབས་དེར་
ཁོང་གིས་གཏམ་བཤད་གནང་བའི་ནང། འཛམ་
གླིང་ཡང་ཐོག ཅེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་མཐོ་
སྒང་བོད་ཀྱི་རྩྭ་ཐང་དང། འཁྱགས་རོམ། རྒྱུག་
ཆུ་སོགས་ཧ་ཅང་མྱུར་པོའི་ཐོག་ནས་ཉམས་རྒུད་
འགྲོ་བཞིན་ཡོད། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི་མིའི་
བྱ་སྤྱོད་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་གཏེར་ཁ་སྔོག་

འདོན་གྱི་ལས་གཞི་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་
པ་ནི་གསེར་དང་ཟངས་སོགས་ས་འོག་གཏེར་
ཁ་སྔོག་འདོན་བྱེད་མཁན་བཟོ་གྲྭ་དེ་དག་གིས་
གཏེར་ཁ་སྔོག་འདོན་ཆེད་ཤིང་ནགས་གཅོད་
བྲེག་དང་ས་དོང་ཕོན་ཆེ་བྲུས་པ་སོགས་ལ་
བརྟེན་ནས་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཉམས་
ཆག་གཏོང་བཞིན་ཡོད། འཁྱགས་རོམ་བཞུར་
ཚད་མྱུར་བ་དང་ཆུའི་ཐོན་ཁུངས་ལ་འགོག་རྐྱེན་
བཟོས་པར་བརྟེན་ཆུ་གཞུང་ལ་གནས་པའི་ལྷོ་
ཤར་ཨེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མི་འབོར་ཐེར་
འབུམ་མང་པོའི་འཚོ་གནས་ལ་དོ་ཕོག་གཏོང་
བཞིན་ཡོད་སྐོར་གསུངས། གཞན་ཡང་ལྷན་
ཚོགས་སྐབས་དངོས་བྱུང་གློག་བརྙན་ “No-
mad to Nobody” ཞེས་པ་དེ་བསྟན་ཡོད།
སྐབས་དེར་སྐུ་ཞབས་ས་ཏུ་ཧ་སི་
མཆོག་དང། སྐུ་ཞབས་ཐོ་མ་སི་མན་མཆོག་
སོགས་ཀྱིས་གྲོས་ཚོགས་ནང་ལྷན་ཚོགས་འདི་
རིགས་མུ་མཐུད་གོ་སྒྲིག་གནང་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་
ཆེ་ཡིན་སྐོར་དང། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་མུ་
མཐུད་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་ཡང་
གནང་འདུག་པ་བཅས།།

༸གོང་ས་མཆོག་བཞུགས་སྒར་དུ་
༸ཞབས་སོར་འཁོད་པ།
༄༅། །༸གོང་ས་མཆོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦
ཚེས་ ༩ ནས་ ༢༣ བར་ནིའུ་ཛི་ལེན་ཌི་དང་ཨོ་
སི་ཊོ་ལི་ཡ་བཅས་ཀྱི་ནང་ཆོས་འབྲེལ་དང་མང་
ཚོགས་ལ་བཀའ་སློབ། གསར་འགོད་པའི་ཆེད་
དོན་དྲི་བར་བཀའ་ལན་སྩལ་བ། དེ་བཞིན་བོད་
སོག་འབྲུག་གསུམ་གྱི་མི་རིགས་དང་། ལྷག་པར་
རྒྱ་རིགས་མང་ཚོགས་དང་ཤེས་ལྡན་པ། སློབ་
ཕྲུག་རྣམས་ལ་མཇལ་ཁ་དང་བཀའ་སློབ་སྩལ་བ་
སོགས་མཛད་འཕྲིན་རྣམས་ཡོངས་སུ་ལེགས་
གྲུབ་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་
རྡ་སར་༸ཞབས་སོར་འཁོད་སྐབས་ཁྲིམས་ཞིབ་
པ་གཞན་ངག་དབང་ཐུབ་བསྟན་མཆོག་དང། ཚེ་
རིང་དོན་གྲུབ་མཆོག སྲིད་སྐྱོང་བློ་བཟང་སེང་གེ་
མཆོག་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་
སྤེན་པ་ཚེ་རིང་མཆོག བཀའ་བློན་རྣམ་པ་དང།
དེ་བཞིན་དད་ལྡན་མི་མང་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོས་
ཕེབས་བསུ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་ཡོད་པ་བཅས།།
ཏི་ཛུ་དང་བསུ་ན་མདར་མཆོད་འབུལ་
སྨོན་ལམ་ཚོགས་པ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་
ཁམས་རྟའུ་རྫོང་ཐོག་ཏུ་རང་ལོ་ ༣༡ ཡིན་པ་ར་
རྒྱ་བྲག་དཀར་བཙུན་དགོན་གྱི་བཙུན་མ་དབང་
ཆེན་སྒྲོལ་མ་ལགས་ཀྱིས་རང་ལུས་མེར་སྲེག་
བཏང་སྟེ་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་བའི་ཡི་སྐྱོའི་
གནས་ཚུལ་ཐོན་སྟབས། ཏི་ཛུ་དར་རྒྱས་གླིང་
དང་བསུ་ན་མདའ་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་
ས་འགོ་དང་ས་འཐུས། དེ་བཞིན་དགོན་འདུན་པ་
དང་སློབ་ཕྲུག མང་ཚོགས་བཅས་ཀྱིས་གདུང་
སེམས་མཉམ་སྐྱེའི་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་རྒྱས་
པ་ཚོགས་འདུག།།

རྡ་སར་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་ཚོགས་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་རྒྱ་
གར་བྱང་ཕྱོགས་ཨུཏྟར་ཁཎྜ་ (Uttarkhand)
མངའ་སྡེའི་ནང་ཆར་ཞོད་ཧ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་
གིས་ས་ཉིལ་བ་དང་ཆུ་ལོག་སོགས་ལ་རྟེན་ནས་
མི་གྲངས་ ༥༥༠ བརྒལ་བ་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་
བ་མ་ཟད། མི་མང་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བའི་སྡོད་ཁང་
རྩ་མེད་བཟོས་པ་སོགས་ཧ་ཅང་ཡ་ང་བའི་གནས་
ཚུལ་བྱུང་བར་བརྟེན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་
༢༤ ཉིན་རྡ་སའི་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་
ཁུངས་དང་ས་གནས་འཐུས་ཚོགས། ས་གནས་
རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་བཅས་ཀྱིས་གོ་སྒྲིག་ཐོག་
རྡ་ས་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གླིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྔ་
དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩ ཐོག་རྣམ་གྲྭ་མཁན་པོ་ཁྲོམ་ཐོག་
རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དབུ་བཞུགས་ཀྱིས་དགེ་འདུན་
རྣམ་པ་དང་། ས་གནས་མི་མང་། སློབ་ཕྲུག་བཅས་
ལྷན་འཛོམས་ཐོག་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་ཞིག་
ཚོགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། མངའ་སྡེའི་བློན་ཆེན་གྱི་
དཀའ་སྡུག་ངལ་སེལ་གྱི་ཐེབས་རྩའི་འོག་འདི་
ཟླའི་ཕྱི་ཚེས་ ༣༡ བར་ཞལ་འདེབས་བསྡུ་བའི་
ལས་འགུལ་ཞིག་ཀྱང་སྤེལ་ཡོད་པ་བཅས།།

ནང་སྲིད་བཀའ་བློན་མཆོག་བྷེང་ལོར་ཁུལ་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་ཕེབས་གནང་བ།
༄༅། །འདི་གར་སྦེང་ལོར་ལྷོ་སྤྱི་ལས་ཁང་
ནས་བཏང་གནས་ནང་འཁོད་དོན། ནང་སྲིད་
བཀའ་བློན་རྒྱལ་རི་སྒྲོལ་མ་མཆོག་ཕྱི་ལོ་༢༠༡༣
ཟླ་ ༦ ཚེས་༢༠ ནས་ ༢༣ བར་སྦེང་ལོར་
ཁུལ་གཞུང་འབྲེལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་སྐབས་
རྒྱ་གར་ནང་བསྐྲ་བཟོ་མཁན་སྙན་གྲགས་ཅན་
སྐུ་ཞབས་ཇ་ཝེ་ཌི་ཧ་བྷིབ་ Jawed Habib
ལགས་རྣམ་གཉིས་སྦེང་ལོར་དུ་རྟེན་གཞི་བྱས་
པའི་ནི་ལ་མ་གྷ་ལམ་ལས་རིགས་སྦྱོང་བརྡར་ལྟེ་
གནས་ཁང་དུ་ཆེད་ཕེབས་གནང་ཡོད། སྐབས་
དེར་ནང་སྲིད་བཀའ་བློན་མཆོག་གིས་ད་ལྟའི་
བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་
བསྡུས་གནང་ཐོག་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་རྒྱུན་དུས་
ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་ལྡན་པ་བྱ་གལ་དང་། སོ་
སོའི་རྐང་པའི་སྒང་ལ་ལངས་ཐུབ་རྒྱུ་གལ་ཆེ་
ཡིན་སྐོར་སོགས་ལམ་སྟོན་གསུང་བཤད་གཟབ་
རྒྱས་གནང་ཡོད། དེ་ནས་སྐུ་ཞབས་ཇ་ཝེ་ཌི་ཧ་
བྷིབ་ལགས་ནས་སློབ་ཕྲུག་ཚོར་སྦྱོང་བརྡར་ཧུར་
ཐག་གནང་དགོས་པ་དང་ཁོང་གི་སྐྲ་བཟོ་ཁང་
ཁག་ཏུ་ལས་ཀ་བྱེད་མདུན་ཡོད་ཚེ་སོ་སོའི་ལོ་
རྒྱུས་འབུལ་གཏོང་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་གསུང་
བཤད་གནང་གྲུབ་བསྟུན། མ་འོངས་པར་ནི་ལ་
མ་གྷ་ལམ་སྦྱོང་བརྡར་ལྟེ་གནས་ཁང་དང་ཇ་ཝེ་
ཌི་ཧ་བྷིབ་སྐྲ་བཟོ་ཁང་དབར་ཕན་ཚུན་གཉིས་
མོས་ཀྱིས་ཐོག་བསྐྲ་བཟོ་ལས་རིགས་དང་འབྲེལ་
བའི་མཉམ་ལས་གནང་ཕྱོགས་སྐོར་སོགས་

བཀའ་བསྡུར་གནང། ད་ལྟ་ནི་ལ་མ་གྷ་ལམ་ལས་
རིགས་སྦྱོང་བརྡར་ཁང་དུ་ན་གཞོན་གྲངས་ ༣༩
ལ་བསྐྲ་བཟོ་དང། མཛེས་བཟོ། འཚེམ་བཟོ།
ཀམ་པུ་ཊར་བཟོ་བཅོས་དང་དྲ་རྒྱ་འབྲེལ་མཐུད།
སྨན་བཅོས་སྙན་ཐོ་ཡིག་བྲིས། མ་བྱན་བཅས་
ཀྱི་ལས་རིགས་འདྲ་མིན་ཐོག་སྦྱོང་བརྡར་གནང་
བཞིན་ཡོད། ཕྱི་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ནང་སྲིད་
བཀའ་བློན་མཆོག་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཁྱབ་དྲུང་ཆེ་
སྐུ་ཞབས S V Ranganath མཆོག་མཇལ་
འཕྲད་ཀྱིས་ཁོང་གིས་ད་བར་ཀར་ཎ་ཊ་ཀའི་ནང་
གནས་སྡོད་བོད་མི་ཚོའི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་
ཆེད་རོགས་སྐྱོར་རྒྱ་ཆེ་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་
ཞུས་པ་དང་ཆབས་ཅིག མ་འོངས་པར་མངའ་
སྡེའི་ལས་གཞི་ཁག་ནས་སྤྱི་ཚོགས་བདེ་དོན་
དང་ན་གཞོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་གཞི་ནང་ལྷོ་
ཕྱོགས་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་རོགས་
སྐྱོར་གནང་ཐབས་དགོངས་བཞེས་ཡོང་བ་ཞུས་
ཡོད། དེའི་ཉིན་ཕྱེད་ཡོལ་སྦེང་ལོར་དུ་རྟེན་གཞི་
བྱས་པའི་ (The Energy and Resource
Institute) ཞེས་པའི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་དང་
རང་འབྱུང་ཁམས་ཀྱི་ནུས་ཤུགས་ཡར་རྒྱས་
གཏོང་ཕྱོགས་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། སྦྱོང་
བརྡར། དེ་འབྲེལ་ཆེད་ལས་ཀྱི་རོགས་སྐྱོར་
སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལས་འགུལ་སྤེལ་མཁན་གཞུང་
འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་དེར་ཕེབས་ཏེ་མ་
འོངས་པར་ཚོགས་པ་དེ་བརྒྱུད་ནས་བོད་མིའི་

གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་སྐྱེ་ལྡན་སོ་ནམ་ལས་གཞི་
དང་། ཁོར་ཡུག་གཙང་བཟོ་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་
གཞི། ཉི་འོད་གློག་གི་ལས་གཞི་སོགས་ཀྱི་ཐོག་
རོགས་སྐྱོར་ཞུ་ཕྱོགས་ཇི་ཡོད་བཀའ་བསྡུར་
གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་མངའ་
སྡེའི་ཕྱོགས་འགལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་
ཞབས་ H.D kumaraswamy ཀུ་མར་སོ་
མི་མཆོག་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་འཚམས་འདྲི་ཞུས་
གནང་བ་དང་ཁོང་སྒེར་གྱི་བརྙན་འཕྲིན་ Kast-

huri TV channel བརྒྱུད་བདུན་རེར་ཚོུད་
ཕྱེད་རིང་བོད་སྐད་ཐོག་བོད་པའི་སྐོར་གནས་
ཚུལ་རྒྱང་བསྲིང་གནང་ཐབས་ཡོང་བ་ཞུས་པར་
ཞལ་བཞེས་གནང་ཡོད་ཀྱང་གནང་ཕྱོགས་སྐོར་
འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་དང་ཞིབ་བསྡུར་དགོས་
པའི་ལམ་སྟོན་གནང་། དེ་རྗེས་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་
ཁྱབ་བློན་ཆེན་གསར་པ་སྐུ་ཞབས་ Siddar-
maiah སི་རྡ་ར་མིཡ་མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་
འཕྲད་ཀྱིས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ངོས་ནས་

ཁོང་ལ་འཚམས་འདྲི་ཞུས་པ་དང་སྦྲགས། ལས་
དོན་མཐའ་དག་བསམ་དོན་བཞིན་གྲུབ་པའི་
སྨོན་འདུན་ཞུས། དེ་བཞིན་ད་བར་མངའ་སྡེའི་
སྲིད་གཞུང་རིམ་བྱོན་གྱིས་མངའ་སྡེའི་ནང་
གནས་སྡོད་བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་བ་རྣམས་ལ་
གཟིགས་སྐྱོང་ཧ་ཅང་རྒྱ་ཆེ་གནང་བར་ཐུགས་
རྗེ་བཀྲིན་ཆེ་བ་ཞུས་ཡོད། མངའ་སྡེའི་བློན་ཆེན་
མཆོག་གིས་ཀྱང་ཐུགས་བརྩེ་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་
བོད་མི་རྣམས་སྐུ་མགྲོན་ཡིན་སྐོར་གསུངས་པ་
དང་། ཁོང་ཉིད་རིང་མིན་༸གོང་ས་མཆོག་གི་

སྐུའི་འཁྲུངས་སྐར་དུས་ཆེན་ལ་མཉམ་ཞུགས་
གནང་ཆེད་སྦེལ་ཀོབ་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་
སུ་ཕེབས་འཆར་ཡོད་སྐོར་གསུངས་ཡོད། ནང་
སྲིད་བཀའ་བློན་མཆོག་གི་སྦེང་ལོར་ཁུལ་གྱི་
ལས་རིམ་ཁག་མཇུག་སྒྲིལ་རྗེས་ཕྱི་ཟླ་ ༦ ཚེས་
༢༤ ཉིན་སྔ་དྲོ་སྦེང་ལོར་ནས་མཁའ་ལམ་བརྒྱུད་
ལྡི་ལིར་ཕེབས་ཐོན་གནང་ཡོད་པ་བཅས།།

པར་ངོས་གཉིས་པ། དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག བོད་ཟླ་ ༥ ཚེས་ 18 ཕྱི་ཟླ་ ༦ ཚེས་ 26

ཆབ་སྲིད་བཙོན་ཟུར་རྒན་ཐུབ་བསྟན་ཚེ་རིང་ལགས་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་བའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པ།
༄༅། །འདི་གར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
གངས་ལྷ་མོ་ལགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་

༦ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་བཏང་གནས་ནང་འཁོད་
དོན། བོད་ཀྱི་དགུ་བཅུ་གསུམ་ལས་འགུལ་
ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་རྒན་ཐུབ་བསྟན་ཚེ་རིང་

ལགས་ཡུན་རིང་སྙིང་ནད་བསྙུན་གཞིས་མནར་
ནས་སྨན་ཁང་དུ་བརྟེན་གཏུགས་རིམ་པར་བྱས་
ཀྱང་དྲག་སྐྱེད་མ་བྱུང་བར་
མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་
༦ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གྱི་ཉིན་
རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་བཞི་དང་སྐར་
མ་ཉི་ཤུ་ཐོག་བདེ་ལེགས་
སྨན་ཁང་དུ་དགུང་གྲངས་

གྱ་བདུན་ལ་དགོངས་པ་
རྫོགས་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་
ཚུལ་ཐོན་འདུག རྒན་ཐུབ་
བསྟན་ཚེ་རིང་ལགས་ནི་ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༢༦ ལོར་ལྷ་སའི་
བྱང་ཕྱོགས་ནག་ཆུར་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་
གཉིས་ཐོག་འདམ་གཞུང་དུ་གནས་སྤོས། ཆུང་
དུས་ནས་སེར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་དུ་ཆོས་སྒོར་

ཞུགས་ཏེ་རིམ་པས་དགོན་པའི་ཆོས་མཛད་
དང་། གྲྭ་ཚང་གི་ཕྱག་མཛོད། འབྲི་གུང་དང་
མལ་གྲོ་གུང་དཀར་གཉིས་སུ་གྲྭ་ཚང་གི་འབྲུ་
གཉེར་བཅས་གནང་།ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩ ལོར་གྲྭ་
ཚང་དུ་སྣ་ཆེན་ཚོགས་འདུ་དང་།འཕན་པོ་ཁུལ་
གྱི་འཇབ་དམག་ལ་ཞུགས་པ་སོགས་རྒྱ་རྒོལ་
གྱི་ལས་འགུལ་སྣ་ཚོགས་སུ་ཞུགས།ལོ་དེའི་
བོད་ཟླ་བཅུ་པའི་ཟླ་མཇུག་ཏུ་རྒྱ་དམར་གྱིས་
ཁོང་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་འཕན་པོ་ལྷུན་འགྲུབ་
རྫོང་དུ་ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་བཀག་ཉར་བྱས།ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༦༥ ལོའི་དགུན་ཁར་བཙན་བྱོལ་
དུ་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་ནས་རྒྱ་དམག་གིས་
འཛིན་བཟུང་གྱིས་བཙོན་དུ་ཚུད།དུས་དེ་ནས་
བཟུང་དམ་པ་ཁོང་ལ་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་
སྔ་ཕྱིའི་དོན་རྐྱེན་རྩད་ཞིབ་ཀྱིས་གཞིས་ཁ་རྩེ་
བཀར་ཁང་བཙོན་ཁང་དང་། ལྷ་སའི་རྒུ་ཚ་

བཙོན་ཁང་།དབྱི་ཀྲི་ཏུས་ཟེར་བའི་ལྷ་སའི་གྲོང་
ཁྱེར་བཙོན་ཁང་ངམ་རུ་ཁག་དང་པོར་ལོ་བདུན་
བཙོན་འཇུག་དང་།ངལ་རྩོལ་བསྒྱུར་བཀོད་ཟེར་
བའི་རྭ་བར་ལོ་བདུན་གྱི་ཆབ་སྲིད་ཉེས་མིང་
འོག་གནས།ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ལོར་ཉེས་མིང་གི་
ཞྭ་མོ་ཕུད་ཡོད་ཀྱང་མུ་མཐུད་ངལ་རྩོལ་བསྒྱུར་
བཀོད་རྭ་བར་ཕྱི་ལོ་༡༩༨༧ཟླ་༡༢བར་
བཞུགས་དགོས་བྱུང་། སྐབས་དེར་ལྷ་སའི་
སྟག་རྩེ་རྫོང་ནས་ཡིན་པའི་སྐུ་ཞབས་གཡུ་ལོ་
ཟླ་བ་ཚེ་རིང་དང་ལྷན་དུ་ཕྱི་རྒྱལ་ལྟ་བསྐོར་བ་
ཚོར་བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་ར་སྤྲོད་
གནང་བར་བརྟེན། རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་ཁོང་
ལ་ཁ་བྲལ་བའི་ཉེས་མིང་བཙན་བཀལ་གྱིས་
ཕྱི་ལོ་༡༩༨༧ཟླ་༡༢ཚེས་ ༡༦ཉིན་དངོས་
སུ་འཛིན་བཟུང་གིས་བཙོན་ཁང་དུ་ལོ་དྲུག་
ཁྲིམས་བཅད་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་ལོ་

བརྒྱད་འཕྲོག་པ་བཅས་དམ་པ་ཁོང་བསྡོམས་
རྒྱ་དམར་གཞུང་གི་བཙོན་ཁྲིམས་དང་ངལ་
རྩོལ་བསྒྱུར་བཀོད་བཅས་མུན་ནག་བཙོན་རྭར་
སྔ་ཕྱི་བསྡོམས་ལོ་ངོ་ཧྲིལ་པོ་ཉི་ཤུའི་དཀའ་
སྡུག་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་མྱངས། ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་༡༡ནང་སྐྱབས་བཅོལ་དུ་
ཕེབས་པ་ནས་བཟུང་ད་བར་བོད་ཀྱི་དགུ་བཅུ་
གསུམ་ལས་འགུལ་ཚོགས་པར་གནས་ཞུགས་
ཀྱིས་སེམས་བཟང་གཞུང་དྲང་གིས་རྣམ་ཀུན་
དགེ་བའི་ལས་ལ་བརྩོན་བཞིན་མཆིས། ད་
ཐེངས་ཁོང་གཞན་ཡུལ་དུ་སྐུ་ཞི་བར་བཤེགས་
ཀྱང་རྣམ་ཀུན་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་སྨོན་
འདུན་དང་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་
ཀྱི་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་མྱུར་
ཐོབ་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་བཅས།།

རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་བོད་ཐོག་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱུས་དེར་བསྐྱར་ཞིབ་དགོས་པའི་རེ་འདུན་བཏོན་པ།
༄༅། །རྒྱ་གར་བྱང་ཤར་ཨ་རུ་ནཱ་ཅལ་

པར་དེ་ཤིའི་མངའ་སྡེའི་ཀོངྒ་རེ་སི་ཆབ་སྲིད་
ཚོགས་པས་ཨ་རུ་ནཱ་ཅལ་པར་དེ་ཤིའི་མངའ་
སྡེ་དང་དབུས་གཞུང་གིས་ད་བར་བོད་དོན་
ཐོག་འཛིན་བཞིན་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལངས་
ཕྱོགས་དེར་བསྐྱར་ཞིབ་གནང་དགོས་པའི་
རེ་འདུན་ཤུགས་ཆེ་བཏོན་ཡོད། དེ་ཡང་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༦ རེས་གཟའ་ཉི་
མའི་ཉིན་ཨ་རུ་ནཱ་ཅལ་པར་དེ་ཤིའི་མངའ་སྡེའི་
ཀོངྒ་རེ་སི་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་

ཁ་ཕ་བྷེང་གི་ཡ་(Kahfa Bengia) ལགས་
ཀྱིས་གསུང་དོན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་
མིའི་ཆོས་དང་སྐད་ཡིག རིག་གཞུང། གོམས་
གཤིས། ཁོར་ཡུག་སོགས་ལ་རྩིས་མེད་རྡོག་
རོལ་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་ནི། བོད་
ནང་རྒྱ་རིགས་ཧ་ཅང་མང་པོ་སྤོ་བཞུད་ཀྱིས་
བོད་མི་ཚོ་རང་གི་ལུང་པའི་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་
རིགས་སུ་འགྱུར་བཞིན་ཡོད། དེ་བཞིན་བོད་
མི་ཚོ་དཔལ་འབྱོར་ཟུར་ཕུད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་
འོག་གནས་བཞིན་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཆུ་དང་

རང་བྱུང་གཏེར་ཁ་སོགས་སྔོག་འདོན་ཧ་ཅང་
རྒྱ་ཆེ་བྱས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་མི་
ཚོ་ད་ཆ་འ་ཆད་འུ་ཐུག་གི་གནས་སུ་གྱར་
ཏེ། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདྲ་མིན་ནས་བོད་མི་ཧ་
ཅང་མང་པོས་རང་ལུས་མེར་སྲེག་བཏང་ཡོད།
རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ཕྱི་འབྲེལ་སྲིད་བྱུས་ཐོག་
འཛིན་བཞིན་པའི་སྲིད་བྱུས་དེར་ནོར་འཁྲུལ་
དང་འཐུས་ཤོར་ཆེ་ཤོས་ཕྱིན་ཡོད་པ་ནི་བོད་
དང་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ནང་
གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་

བྱས་པའི་སྲིད་བྱུས་དེ་ཆགས་ཡོད། རྒྱ་གར་
གཞུང་གི་ངར་ཤུགས་མེད་པ་དང་འཁྲུལ་གཞི་
ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༦༢ ལོར་རྒྱ་མིས་རྒྱ་གར་ནང་བཙན་
འཛུལ་ཆེད་དམག་བརྒྱབ་ཡོད། རྒྱ་གར་
གཞུང་གིས་བོད་ཐོག་འཛིན་བཞིན་པའི་སྲིད་
བྱུས་དེར་གཞི་རིམ་གྱི་འགྱུར་བ་གཏོང་ཆེད་
ཐོག་མར་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་བོད་དོན་ཐོག་ཆབ་
སྲིད་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཤུགས་ཆེ་
འདོན་དགོས་པ་ཙམ་མ་ཟད། རྒྱལ་ནང་དང་

ལྷག་པར་ཨ་རུ་ནཱ་ཅལ་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་
རྒྱ་གར་ནང་བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་བ་ཙམ་མ་
ཟད། བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཚོས་བོད་དོན་ལས་
འགུལ་སྤེལ་བཞིན་པ་དེར་རྒྱབ་སྐོར་གནང་རྒྱུ་
དེ་ཡིན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་དབང་
བསྒྱུར་བྱས་པའི་རྗེས་འབྲས་ལ་རྟེན་ནས་ཨ་
རུ་ནཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་མི་མང་རྣམས་ལ་གནོད་
སྐྱོན་ཆེ་ཤོས་ཕོག་ཡོད། ཅེས་སོགས་
འཁོད་ཡོད།

ཨེ་ཤི་ཡའི་ཆུའི་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལྷན་ཚོགས་སུ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕྱི་དྲིལ་དྲུང་ཆེས་གསུང་བཤད་གནང་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༦
ནས་ ༡༨ བར་གླིང་ཆེན་ཨེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་
ཕི་ལི་པིན་གྱི་རྒྱལ་ས་མ་ནི་ལར་རྟེན་གཞི་བྱས་
པའི་ཨ་ཡཱ་ལ་ Ayala Museum འགྲེམས་
སྟོན་ཁང་གི་ཚོགས་ཁང་ནང་ཨེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་
ཁབ་ནང་ཆུ་སྲུང་སྐྱོབ། Water Security
and Asia ཅེས་པའི་མིང་བྱང་ཐོག་བགྲོ་གླེང་
ལྷན་ཚོགས་ཤིག་ཚོགས་ཡོད། སྐབས་དེར་
བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་
ཀྱི་དྲུང་ཆེ་བཀྲ་ཤིས་ཕུན་ཚོགས་ལགས་ཀྱང་
ལྷན་ཚོགས་དེར་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཡོད་པ་
མ་ཟད་ཕྱི་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་ཕྱི་དྲིལ་དྲུང་ཆེས་
བོད་དོན་དྲིལ་བསྒྲགས་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་བོད་
དང་ཨེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆུའི་ཐོན་ཁུངས་
Tibet & Asia’s Water Resource

ཞེས་པའི་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་
ཁོར་ཡུག་ནི་ཨེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་འབོར་
ས་ཡ་མང་པོའི་ཉིན་རེའི་འཚོ་བ་དང་ཐད་ཀར་

འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་བརྟེན། མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་
ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གནད་འགག་
ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད་སྐོར་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་
ཡོད།
དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་བོད་ཀྱི་ཆུ་ཆེན་དེ་དག་ལ་ཆུ་མཛོད་
བརྒྱབ་པ་དང། བོད་མི་འབྲོག་པ་རྣམས་གནས་
སྤོ་བྱེད་བཅུག་པ། དེ་བཞིན་རྩྭ་ཐང་ལ་བཅད་
མཚམས་བཟོས་ནས་རྭ་བ་རྒྱག་བཞིན་ཡོད་
པ། སྤྱིར་འཛམ་གླིང་ལྷོ་བྱང་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་
འཁྱགས་རོམ་ཆེ་ཤོས་ཡོད་ས་དེ་མཐོ་སྒང་བོད་
ཡིན་པར་བརྟེན། འཛམ་གླིང་གི་སྣེ་གསུམ་པར་
གྲགས་བཞིན་ཡོད། ད་ཆ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་
ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་པའི་སྲིད་བྱུས་དེ་དག་
འོག་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་གཏན་འཇག་འཁྱགས་
རོམ་ཧ་ཅང་མྱུར་པོའི་ཐོག་ནས་བཞུར་བཞིན་
ཡོད་པར་བརྟེན། བོད་ཀྱི་རྒྱུག་ཆུ་རྣམས་རྒྱུག་
སའི་གཤམ་འོག་ཨེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་

པོའི་འཚོ་བའི་འཐུང་ཆུར་དཀའ་ངལ་འཕྲད་
བཞིན་ཡོད་སྐོར་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད། དེ་
བཞིན་ཁོང་གིས་དུས་དང་འཚམ་པའི་ལས་
འགུལ་སྤེལ་མ་ཐུབ་ཚེ་འཐུང་ཆུ་རྫོགས་རྒྱུའི་
ཉེན་བརྡ་ཡང་བཏང་ཡོད།
བགྲོ་གླེང་ལྷན་ཚོགས་དེའི་ཐོག་དེ་
སྔ་རྒྱ་གར་གྱི་དམག་དཔོན་ཝི་ནོ་ཌི་སི་གྷལ་
Mr. Vinod Saigal ལགས་དང། ཧོང་
ཀོང་གི་ཁྲིམས་བཟོའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
མི་ Mr. Leung Kyok Hun ལགས་
བཅས་ཀྱང་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཡོད།
ཐེངས་འདིར་ཕྱི་དྲིལ་དྲུང་ཆེར་
མགྲོན་འབོད་གནང་མཁན་ National
Commission on Indigenous Peo-

ples རྒྱལ་ཡོངས་གདོད་མའི་མི་རིགས་སྲུང་
སྐྱོབ་ཚོགས་པ་ཡིན་འདུག ཚོགས་པ་འདི་ནི་
ཡུལ་དེའི་སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་འོག་ལྟ་སྐྱོང་
གནང་བཞིན་ཡོད་འདུག དྲུང་ཆེས་ཚོགས་

པའི་གཙོ་འཛིན་ལྕམ་སྐུ་མཱ་རི་ཡ་གི་རེ་སི་ཊི་
པ་སི་ཁུ་ཝ་ Marie Grace T. Pascua
མཆོག་སོགས་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ་མ་
ཟད། རྒྱ་གར་གྱི་གཞུང་ཚབ་པ་སྐུ་ཞབས་ཨ་
མི་ཏི་ད་སི་གུཔྟཱ་ Mr. Amit Das Gupta
མཆོག་དང་ཡང་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཡོད། དེ་
བཞིན་ཕྱི་དྲིལ་དྲུང་ཆེས་ཉིན་དེའི་ཕྱེད་ཡོལ་
ཕི་ལི་པིན་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ Uni-

versity of the Philippines གིས་གོ་
སྒྲིག་གནང་བའི་བགྲོ་གླེང་ཚོགས་འདུ་ཞིག་
ཏུ་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཁུལ་
དེར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཀརྨ་ཡེ་ཤེས་ལྷུན་གྲུབ་
བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཆོས་ཚོགས་སུ་ནང་
ཆོས་ཉམས་ལེན་པ་དང་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་བ་
ཁག་གཅིག་དང་ལྷན་ཐུག་འཕྲད་གནང་ཡོད་པ་
བཅས།།

སྡེ་ར་ལྡུན་མངའ་ཁོངས་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་གིས་ཨུཏྟར་ཁཎྜ་མངའ་སྡེའི་ནང་རོགས་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེར་གནང་བཞིན་པ།
༄༅། །འདི་གར་ཀ་ལ་མཱན་ཏྲོན་ (Clem-
entown) ནས་བསྟན་སྐྱབས་ལགས་
ཀྱིས་གནས་ཚུལ་བཏང་གནས་ནང་འཁོད་
དོན། སྡེ་ར་ལྡུན་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་
བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་གིས་ཉེ་ལམ་རྒྱ་གར་
བྱང་ཕྱོགས་ཨུཏྟར་ཁཎྜ་ (Uttarakhand)
མངའ་སྡེའི་ནང་ཆུ་ལོག་དང་ས་ཉིལ་གྱི་གོད་

ཆག་འོག་མི་གྲངས་སྟོང་ཕྲག་མ་ཟིན་ཙམ་
གྱི་ཚེ་སྲོག་ཤོར་བ་དང་། མི་གྲངས་ཁྲི་
ཕྲག་མང་པོའི་སྡོད་ཁང་དང་དགོས་མཁོའི་
ཡོ་ཆས་རྣམས་ལ་དོ་ཕོག་ཧ་ཅང་ཚབས་
ཆེ་བྱུང་བ་མ་ཟད། རི་ལམ་ཆད་ནས་འགྲོ་
ལམ་འགག་པར་བརྟེན་ཁ་ཟས་དང་ཐུང་ཆུ་
སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཧ་ཅང་འཕྲད་བཞིན་

ཡོད་འདུགཐོག་མར་ས་སྐྱའི་ཆོས་སྒར་དབུ་འཛིན་
མཆོག་ནས་འབོད་བསྐུལ་གནང་བ་བཞིན།
གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེའི་མཆོད་འབུལ་དང་
བསྔོ་སྨོན་གནང་ཡོད། ས་ཕྱོགས་དེར་དཀའ་
ངལ་འཕྲད་ས་ནས་ཕེབས་མཁན་རྣམས་
དང། རོགས་སྐྱོབས་གནང་མཁན་རྣམས་

ལ་ Dehradun Jolly grant གནམ་
ཐང་གི་ཉེ་འགྲམ་དུ་མངའ་སྡེ་གཞུང་དང།
མི་མང་གིས་སྣེ་ལེན་དང་ཞལ་ལག་གནང་
བཞིན་འདུག་ན། དེ་བཞིན་སྡེ་ར་ལྡུན་ཁུལ་
གྱི་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་སྐུ་ཚབ་ཚོས་
ཀྱང་ས་གནས་དེར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦
ཚེས་ ༢༤ ནས་ ༢༦ བར་ཉིན་གསུམ་རིང་

ཞོགས་པ་ནས་དགོང་མོའི་བར་ཞལ་ལག་
འབུལ་རྒྱུ་ཡིན་པ་མ་ཟད། དེ་རྗེས་བགྲོད་
ལམ་ཐོན་མ་ཐག་ས་གནས་སུ་དངོས་སུ་
ཆེད་བསྐྱོད་ཀྱིས་ཁུལ་དེའི་མི་མང་རྣམས་ལ་
རོགས་སྐྱོབས་གང་ཐུབ་བྱ་རྒྱུར་གོ་སྒྲིག་ཞུ་
བཞིན་ཡོད་འདུག

བོད་ཟླ་ དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག པར་ངོས་གསུམ་པ། ༥ ཚེས་ 18 ཕྱི་ཟླ་ ༦ ཚེས་ 26

འཛིན་སྐྱོང་བཀོད་ཁྱབ། འཆི་མེད་རྡོ་རྗེས་སྤྱི་དངུལ་བལ་སྒོར་འབུམ་
༨༨ ལྐོག་ཟ་བྱས་པའི་གསལ་བསྒྲགས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་མེལ་བྷོན་དང་ཀེན་
སྦེ་རར་འཚམས་གཟིགས་གནང་བ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་
བཀའ་ཤག་ནས་རྩ་འཛིན་བཀོད་ཁྱབ་གནང་
དོན་ལྟར་ན། བཀའ་དྲུང་ཡིག་ཚང་གི་ཁྱབ་
ཁོངས་ངེས་མེད་ལས་གཞི་སྡེ་ཚན་ནས་སྐབས་
༡༤ པའི་བཀའ་ཤག་ཐོག་མར་ཕེབས་པ་ནས་
བཟུང་སྡེ་ཚན་གྱི་ངོ་བོ་དང། དེ་བཞིན་ལས་
དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཁག་ཅིག་གི་
ཐོག་ཞུ་སྙན་དུ་མ་ཕུལ་ཡོད་པ་ལྟར། བཀའ་
དྲུང་མཆོག་ནས་ཞུ་དོན་ཁག་གི་རྒྱབ་གནས་
བཅས་པར་ཞིབ་འཇུག་ཞུས་པའི་གྲུབ་དོན་དང་

རྒྱབ་གཉེར་འཆར་འབུལ་བཀའ་ཤག་ཏུ་སྙན་
གསན་ཞུས་འབྲེལ་ཐག་གཅོད་གནང་བ་གཤམ་
གསལ།

༡༽ ལོ་རྒྱུས་འབྲི་རྩོམ་ཚན་པའི་ཉིན་གླའི་
ལས་བྱེད་ས་མིག་རྣམས་རིམ་བཞིན་གཏན་
འཇགས་ལས་བྱེད་པའི་ས་མིག་ཏུ་བསྒྱུར་
རྒྱུ། ༢༽ ད་བར་མིང་ཙམ་ཡོད་པའི་ངེས་མེད་
ལས་གཞི་ཚན་པ་ཞེས་པ་དེ་ཕྱིར་བསྡུ་གནང་
རྒྱུ། ༣༽ འཕྲལ་སེལ་བཀོད་སྒྲིག་ཚན་པ་
ཞེས་པ། བར་བརྒལ་ལས་བཀོད་ཚན་པ་ཞེས་

པར་མིང་བསྒྱུར་གནང་རྒྱུ། ༤༽ ངེས་མེད་
ལས་གཞི་སྡེ་ཚན་ཞེས་པ་ལོ་རྒྱུས་འབྲི་རྩོམ་
དང་བར་བརྒལ་ལས་བཀོད་སྡེ་ཚན་ཞེས་པར་
མིང་བསྒྱུར་གནང་རྒྱུ། ༥༽ ལས་བྱེད་སྤྱི་
ཡོངས་ཀྱི་ས་མིག་སྟོང་པ་རྣམས་འཇོག་ཡུལ་
ཟུར་དུ་མི་དགོས་པར་བཀའ་དྲུང་ཡིག་ཚང་གི་
ལས་བྱེད་གནས་སྤོ་འཆར་འབུལ་བཀོད་སྒྲིག་
ཚན་པས་བདག་གཉེར་དགོས་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་རྩ་
འཛིན་བཀོད་ཁྱབ་གནང་ཡོད་པ་བཅས།།

༄༅། །འདི་གར་ཨོ་སི་ཊོ་ལི་ཡ་སྐུ་ཚབ་དོན་
གཅོད་ལས་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦
ཚེས་ ༡༩ ཉིན་བཏང་གནས་ནང་འཁོད་དོན།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་བོད་
མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་སྤེན་པ་ཚེ་རིང་
མཆོག་ཨོ་སི་ཊོ་ལི་ཡའི་གྲོང་ཁྱེར་མེལ་བྷོན་
དུ་ཕེབས་འབྱོར་གྱིས་ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༦།༣༠
ཐོག་ས་གནས་བོད་མི་རྣམས་ལ་གསུང་བཤད་
གནང་བའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ། བོད་མི་ནང་
ཁུལ་འཆམ་མཐུན་རྡོལ་རྩ་ཆིག་སྒྲིལ་གནང་
རྒྱུ་གལ་འགངས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་དང༌། ན་
གཞོན་རྣམས་ནས་སློབ་སྦྱོང་མཇུག་སྐྱོང་ཐོག་
རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་གྱི་ཁྱད་ལས་པ་
ཐོན་ཐབས། རང་གི་སྐད་ཡིག་མ་བརྗེད་པར་
སྦྱོང་བརྡར་ཐོག་རྒྱུན་དུ་བེད་སྤྱོད་གནང་རྒྱུར་
གཙོ་ཆེ་ཕ་མ་གཉིས་དང༌། ཕྲུ་གུ་བཅས་ནས་
ལྷོད་གཡེང་དུ་མ་སོང་བ་གནང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་
པོ་ཡིན་པ། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་རྒྱབ་
སྐྱོར་ཐོག་ལོ་རེའི་འབུལ་འབབ་དྭང་བླང་དཔྱ་
དངུལ་འབུལ་རྒྱུ་ནི་བོད་མི་ཚང་མས་སྤྱི་པའི་
ཁྲིམས་སྒྲིག་ཁག་ལ་གུས་བཀུར་ཐོག་ཆད་
མེད་འབུལ་རྒྱུ་གལ་ཆེ་ཡིན་པ། ༸གོང་ས་
༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོད་མི་
རྣམས་དང་ཡང་སྒོས་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་ཆེད་
མཛད་འཕྲིན་རྒྱ་ཆེ་བསྐྱངས་དང་སྐྱོང་མུས་
ཡིན་པ། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་
དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་གནང་རྒྱུར་

སྲིད་བྱུས་བཟུང་དང་འཛིན་བཞིན་པའི་ཐབས་
ལམ་བཟང་ཤོས་ཡིན་པ་བཅས་སོགས་ཀྱི་
གསུང་བཤད་གནང༌། སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་
ལས་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ་དངོས་གྲུབ་རྒྱལ་མཚན་
ལགས་ཀྱིས་ལྷན་བཅར་ཐོག་ཕེབས་བསུའི་
གསུང་བཤད་དང༌། ས་གནས་བོད་རིགས་
མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་བསམ་གྲུབ་ཚེ་
རིང་ལགས་ཀྱིས་ལས་བསྡོམས་སྙིང་བསྡུས་
ཤིག་སྒྲོགས་སྦྱང་གནང་ཡོད། དེ་ནས་ཚོགས་
གཙོ་མཆོག་གིས་མང་ཚོགས་ཀྱི་དྲི་བ་ཁག་ལ་
ལན་འདེབས་གནང་ཡོད། ས་གནས་བོད་མི་
རིགས་མཐུན་ཚོགས་ནས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་
དང༌། སྤྱི་ཟུར། དོན་གཅོད་ལས་ཁང་གི་ལྷན་
བཅར་ལས་བྱེད་བཅས་ལ་གསོལ་ཚིགས་ཕུལ་
ཐོག་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་ཞུས། ཕྱི་ཚེས་ ༡༩
ཉིན་རྒྱལ་ས་ཀེན་སྦེ་རར་ཆེད་ཕེབས་ཐོག་ཨོ་
སི་ཊོ་ལི་ཡའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་བོད་དོན་རྒྱབ་
སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་མཱ་ཡི་
ཁལ་ཌེན་སྦི་མཆོག་དང༌། སྐུ་ཞབས་ཝ་རེན་
ཨིན་ཅི་མཆོག ལྕམ་སྐུ་ས་ར་ཧན་སེན་ཡང་
མཆོག ལྕམ་སྐུ་ལཱ་རི་ས་ཝ་ཀྲརསེ་མཆོག དེ་
བཞིན་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁང་གི་འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཚན་
གྱི་འགན་འཛིན་བཅས་མཇལ་འཕྲད་གནང་
ཐོག་བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་སྤྱི་དང༌།
ལྷག་པར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཟིན་ཏེ་
བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་གནང་
བཞིན་པ་དང༌། ཨོ་སི་ཊོ་ལི་ཡའི་གཞུང་

དང་གྲོས་ཚོགས་བཅས་ནས་མུ་མཐུད་བོད་
དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་ཡང་
ཞུས་ཡོད། གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་
མི་ལྕམ་སྐུ་སཱ་ར་ཧན་སེན་ཡང་མཆོག་གིས་
གྲོས་ཚོགས་ནང་ཕྱི་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་བོད་དོན་
སྐོར་གྲོས་འཆར་ཞིག་ཕུལ་ཏེ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་
བཞིན་ཡོད་གནས་བཅས་གསུང་བཤད་གནང་
ཡོད། ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༦།༠༠ ཐོག་ས་གནས་
བོད་རིགས་མཐུན་ཚོགས་ནས་ཕེབས་བསུའི་
གསོལ་ཚིགས་དང༌། མང་ཚོགས་ལ་གསུང་
བཤད་ཟབ་རྒྱས་གནང་ཡོད།
དེ་བཞིན་ཕྱི་ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ཚོགས་
གཙོ་མཆོག་གི་ལས་འཆར་ཁག་ལེགས་གྲུབ་
ཟིན་རྗེས་སི་ཌི་ནི་ནས་ཧོང་ཀོང་བརྒྱུད་ལྡི་ལིའི་
ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གནང་རྒྱུ་ཡིན་འདུགགཞན་ཡང་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས་གཞི་རྒྱ་
ཆེ་བའི་བོད་དོན་འདུ་འཛོམས་ཀྱི་ལས་འགུལ་
ཐོག་མཉམ་ཞུགས་ཀྱིས་བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་ཇི་
ཆགས་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་ཁག་འགྲེལ་
བརྗོད་དང༌། མང་ཚོགས་ནས་ཐུགས་སྣང་
ཆེན་པོས་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་སྔར་ལྷག་
ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ། དེ་བཞིན་ས་ཁུལ་སོ་
སོའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིར་བོད་དོན་ཐོག་
རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་དགོས་པའི་ཞུ་གཏུག་གནང་
དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་ཞུས་ཡོད་པ་བཅས།།

བོད་ཁམས་བྲག་མགོར་དམར་གསོད་སྐབས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་བཟང་པོ་ལགས་གློད་བཀྲོལ་བཏང་བ།
༄༅། །གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནང་
གནས་ཚུལ་ཐོན་གསལ་ལྟར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༢
ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༣ ཉིན་བོད་ཁམས་བྲག་མགོ་
རྫོང་ཐོག་ཏུ་བོད་མིའི་ཞི་རྒོལ་བྱུང་རྗེས་ཞི་རྒོལ་
ནང་མཉམ་ཞུགས་གནང་མཁན་ཚོར་རྒྱ་གཞུང་
ཉེན་རྟོག་པས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་དམར་གསོད་
བཏང་བ་དང་གང་བྱུང་འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་
ཁྲོད་ནས་ལོ་འདིའི་ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་
འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་ཁམས་བྲག་མགོ་ནོར་
པ་ནས་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་བཟང་པོ་ལགས་
གློད་བཀྲོལ་བཏང་ཡོད་འདུགདེ་ཡང་ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༩ ཉིན་
ཁམས་བྲག་མགོ་རྫོང་ནོར་བ་སྡེ་བའི་འབྲོག་
སར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དམར་གསོད་བཏང་

བའི་གྲྭ་ཡེ་ཤེས་རིག་གསལ་དང་། ཡེ་ཤེས་
བསམ་འགྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྤུན་མཆེད་ཡོན་ཏན་
བཟང་པོ་ལགས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་
༢༠ ཉིན་གློད་བཀྲོལ་བཏང་འདུག་ཀྱང་། རྒྱ་
གཞུང་གི་ཉེན་རྟོག་པས་ཁོང་གི་ཁ་ལ་མེ་མདའ་
ཞུས་རྐྱེན་སྐད་ཆ་བཤད་མི་བདེ་བ་བཟོས་ཡོད་
པ་མ་ཟད་རྐང་པ་ཡང་འཐེང་གི་འདུག ཁོང་
བཙོན་ཁང་ནས་ཕྱིར་རང་ཁྱིམ་དུ་ཡོང་སྐབས་
ས་གནས་ཀྱི་མི་མང་ཚོས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་
ཡོད། དེ་བཞིན་ད་ལྟ་མི་ཧ་ཅང་མང་པོས་ཁོང་
ལ་འཚམས་འདྲིའི་ཁ་བཏགས་གཡོགས་པར་
ཡོང་གི་ཡོད་འདུགཕྱི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༣ ཉིན་ཁམས་
བྲག་མགོའི་མི་མང་གིས་ཞི་བའི་ཡར་ལངས་

བྱེད་སྐབས། རྒྱ་གཞུང་གིས་ཉེན་རྟོག་པས་མེ་
མདའ་བརྒྱབ་ནས་ལུ་ཁོག་མ་ནས་ཡིན་པ་གེ་
འཕན་ལོ་བརྒྱ་ཚང་གི་བུ་གཅིག་དང་ནོར་པ་
ནས་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་བསད་ཡོད་པ་
མ་ཟད། ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༩ ཉིན་རྒྱ་གཞུང་གི་
ཉེན་རྟོག་པ་ཚོས་ཁམས་བྲག་མགོ་རྫོང་ནོར་བ་
སྡེ་བའི་འབྲོག་སར་ཡོང་སྟེ། ད་ལྟ་གློད་བཀྲོལ་
ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྤུན་མཆེད་གྲྭ་ཡེ་ཤེས་
རིག་གསལ་དང་ཡེ་ཤེས་བསམ་འགྲུབ་གཉིས་
དམར་གསོད་བཏང་བ་མ་ཚད། ཁོང་རྣམས་ཀྱི་
ཨ་མ་རང་ལོ་ ༧༠ ཙམ་ཡིན་པ་སངས་ལྷ་དང་
ཡོན་ཏན་བཟང་པོའི་བུ་མོ་ཆུང་ཆུང་གཅིག དེ་
བཞིན་ཁོང་གིས་ལྟ་སྐྱོང་བྱེད་བཞིན་པའི་དྭ་
ཕྲུག་ལོ་ ༡༤ ཡིན་པ་བུ་མོ་ལྷ་སྐྱིད་སྒྲོལ་མ་

དང། ཁོ་མོའི་གཅུང་
མོ་དབྱངས་སྐྱིད་
གཉིས་སློབ་གྲྭའི་གུང་
སེང་སྐབས་ཁོང་ཚོའི་
ནང་དུ་སླེབས་ཡོད་པ་
ཚང་མ་འཛིན་བཟུང་
བྱས་ཡོད་པ་དང།
སྐབས་དེར་ཨ་མའི་
ལག་པར་མེ་མདའ་
ཞུས་པར་བརྟེན་ཕྱིས་
སུ་སྨན་ཁང་ཞིག་
ནས་ལག་འགོ་གཅོད་
དགོས་བྱུང་འདུག། །

༄༅། །བལ་ཡུལ་འཇོ་ཁེལ་བསམ་གྲུབ་
གླིང་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁང་གི་རྩིས་
པ་ཟུར་པ་འཆི་མེད་རྡོ་རྗེས་བཟོ་གཞིས་འགོ་
འཛིན་དང་བཟོ་གཞིས་འགན་འཛིན་ལྷན་
ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་འཁྲོལ་དང་ཤེས་
རྟོགས་མེད་པར། ས་ཆ་ཉོ་སྒྲུབ་བྱས་ཚུལ་
གྱི་ཡིག་ཆ་དང་རྩིས་ཁྲ་རྫུན་བཟོ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་
དངུལ་བལ་སྒོར་འབུམ་ ༨༨ སྒེར་ཟོས་བྱས་
པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་འཕྲལ་ནང་སྲིད་ལས་
ཁུངས་ནས་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཆུང་ཆེད་
འཛུགས་གནང་བའི་ཚོགས་ཆུང་གི་སྙན་ཐོ་
ཕྱོགས་བསྡོམས་ཀྱིས་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་
ལྷན་རྒྱས་སུ་སྙན་གསན་ཞུས་ཐོག་དཔལ་ལྡན་
བཀའ་ཤག་ནས་དཔྱད་ཞིབ་ཀྱིས་མཐའ་མའི་
ཐག་གཅོད་བཅད་ཁྲ་ཕེབས་པ་གཤམ་གསལ།
ཕ་ཚེ་འདས་ཚེ་རིང་ཆོས་
འཕེལ་དང་། མ་བསོད་ནམས་དབྱངས་
འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་བུ་འཆི་མེད་རྡོ་རྗེ། སྐྱེས་
ཡུལ་ཨ་སམ། དཔྱ་ཁྲལ་ལག་དེབ་ཨང་།
༼༦༨༨༠༥༥༩༽ དང་། སྐྱེས་ཚེས་ ༡༩༦༢
ཡིན་པ་རྡ་སྟེང་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲ་ནས་འཛིན་
རིམ་བཅུ་པ་ཐོན་རྗེས་རྡོར་གླིང་མཐོ་སློབ་ཏུ་
ཕྱིན་འདུག ད་ལྟའི་སྡོད་གནས་ཀ་སྦུག་ནས་
ཡིན་པ། ཁོ་པ་དེ་སྔ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཟླ་ ༡
ཚེས་ ༡ ནས་བལ་ཡུལ་འཇོ་ཁེལ་བཟོ་གཞིས་
ལས་ཁང་གི་རྩིས་པ་ཡིན་པའི་སྐབས་དང།

དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ཟླ་
༡༢ ཚེས་ ༡ ནས་ས་གནས་
འགོ་འཛིན་ལས་ཚབ་དང་
རྩིས་པ་གཅིག་ལྕོགས་ཡིན་
པའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་
གནས་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
ཡུལ་ཁྲིམས་དང། ༸གོང་
ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
པོའི་བཀའ་སློབ། བོད་མིའི་
སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཁྲིམས་
སྒྲིག བོད་མིའི་མཚན་དོན་
ལ་རྒྱ་བཅས་ལ་རྡོག་རོལ་
བཏང་སྟེ། སྤྱི་དངུལ་འབོར་
ཆེན་ལྐོག་ཟ་བྱས་པ་དང་། རྩིས་ཁྲ་དང་ཡིག་
ཆ་རྫུན་བཟོ་བྱས་པ། བཟོ་གཞིས་ལས་ཁུངས་
སུ་གསལ་བཤད་ཆེད་འབོད་འགུགས་བྱས་
ཀྱང་མ་བཅར་བ། མཐར་གསལ་བཤད་དག་

འབུད་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་ཚེ་ཉིན་གྲངས་ ༦༠ ནང་ཚུད་
ངོ་བཅར་དགོས་པའི་གསལ་བསྒྲགས་ཆེད་
སྤེལ་བྱས་པ་ལའང་ཡ་ལན་རྩ་བ་ནས་མ་བྱས་
པ་བཅས་ལ་བརྟེན། བོད་མིའི་གསར་འགྱུར་
བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ཐོག་ཁོ་པས་སྤྱི་དངུལ་སྒེར་
ཟོས་བྱས་སྐོར་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་
སྤེལ་བ་ཡིན། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་
ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༡༣ ༼༢༽ པར་གསལ་
བའི་ཡུལ་མིའི་ལས་འགན་དང་རྩ་འགལ་བྱས་
ཡོད་པས། ཇི་སྲིད་དུ་ཁོ་པས་འགྱོད་བཤགས་
དང་སྦྲགས་སྤྱི་དངུལ་རྩིས་ཆད་ཕྱིར་གསབ་
མ་བྱས་པ་དེ་སྲིད་དུ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཇུགས་
ཀྱི་ངོས་ནས་ཁོ་པར་བོད་མི་སྤྱི་འགྲེ་ལྟར་ཕན་
གྲོགས་གཟིགས་སྐྱོང་གནང་སྒོ་ཡོངས་རྫོགས་
བཀག་བསྐྱིལ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་པས་དབུས་བོད་
མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་ཡོད་
པའི་ལས་ཁུངས་ཁག་དང་། ཚོགས་སྡེ། དགོན་
སྡེ་གྲྭ་ཚང་། སློབ་གྲྭ་བཅས་ཀྱི་མཛད་གཙོ་རྣམ་
པའི་ཐུགས་སྣང་ཕྱར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་གནང་
གལ་གྱི་གསལ་བསྒྲགས་སུ།

པར་ངོས་བཞི་པ། དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག བོད་ཟླ་ ༥ ཚེས་ 18 ཕྱི་ཟླ་ ༦ ཚེས་ 26

སྤྱི་ཁྱབ་རྩོམ་སྒྲིག་པ། སྐལ་བཟང་མཁས་གྲུབ།
རྩོམ་སྒྲིག་པ། ངག་དབང་ཐོགས་མེད།
གསར་འགོད་པ། བསོད་ནམས་མཚོ་མོ།
གསར་འགོད་པ། སྒྲུབ་རྒྱུད་ཉི་མ།
ཞུ་དག་པ། བསོད་ནམས་ཚེ་རིང༌།
འགྲེམས་སྤེལ་བ། བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཕེལ།
ཀཾ་པུ་ཊར་འཇུག་མཁན། ཕུར་བུ་སྒྲོལ་མ།

Publisher: Secretary, DIIR,
Printer: Narthang Press,
Owner: DIIR, CTA, Gangchen Kyishong,
Dharamshala-176215 H.P., INDIA
Place of Publication: CTA, Gangkyi,
Dharamshala-176215 H.P., INDIA
Name of Editor: Nagwang Thogmed
Subscription Address: DIIR, CTA, Gangkyi,
Dharamshala-176215 H.P., INDIA
Tel:+91-1892-222457/222510
Email: tibfreedom@tibet.net
Website: www.bod.asia

ཕྱི་དྲིལ་སྣར་ཐང་པར་ཁང་དུ་དཔར་སྐྲུན་ཞུས།

ཨུཏྟར་ཁཎྜ་མངའ་སྡེའི་ནང་ཆུ་རུད་ཀྱི་གོད་ཆག་འོག་གནོད་སྐྱོན་
ཚབས་ཆེ་ཕོག་པར་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གདུང་སེམས་མཉམ་
སྐྱེ་གནང་བ།

༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཐུགས་གསོའི་གསུང་འཕྲིན་སྩལ་བ།

ཚན་རིག་དང་དབྱིན་སྐད་ཟབ་སྦྱོང་དབུ་འཛུགས་གནང་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༢། ༢༣
བཅས་ཉིན་གྲངས་གཉིས་རིང་རྡ་སའི་ཉེ་འགྲམ་ས་
རཱ་མཐོ་སློབ་ཏུ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤེས་རིག་
ལས་ཁུངས་དང་ཨ་རིའི་ནང་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་

རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཁམས་དཔྱད་ཞིབ་བསྟི་གནས་
ཁང་ National Geographic Explorer

གཉིས་ཐུན་མོང་གིས་གོ་སྒྲིག་འོག བོད་པའི་སློབ་
གྲྭ་འཛིན་རིམ་དྲུག་པ་ནས་བཅུ་པའི་བར་གྱི་བོད་
པའི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་ལོ་གཅིག་རིང་ཚན་རིག་

དང་ཁོར་ཡུག་ཚན་རིག དེ་བཞིན་དབྱིན་
སྐད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་ལས་འཆར་ལག་
བསྟར་གནང་ཆེད་ཉིན་གཉིས་རིང་སློབ་གྲྭ་
ཁག་ལྔ་ནས་དགེ་རྒན་གྲངས་ ༣༡ ལ་ཟབ་

སྦྱོང་གོ་སྒྲིག་གནང་བ་དེ་བཞིན་བོད་མིའི་
སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྲིད་སྐྱོང་བློ་བཟང་སེང་གེ་
མཆོག་གིས་ཕྱི་ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་
ཚོད་ ༩།༣༠ ཐོག་དབུ་འབྱེད་གནང་ཡོད།
སྐབས་དེར་ཐོག་མར་ཤེས་རིག་

ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཚན་རིག་ཤེས་ཡོན་འགན་
འཛིན་སྐུ་ཞབས་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ཀྱིས་ངོ་
སྤྲོད་ཀྱི་གསུང་བཤད་གནང། དེ་རྗེས་ཚོགས་
བཅར་བ་བོད་མིའི་སློབ་གྲྭ་སུ་ཇ་བོད་ཁྱིམ་སློབ་
གྲྭ་དང་ཅོན་ཏ་ར་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭ། ཅོན་ཏ་ར་
དང་པོན་ཊ་སམ་བྷོ་ཊའི་སློབ་གྲྭ། མེས་དབོན་
དཔེ་སྟོན་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་བཅས་སློབ་གྲྭ་
ཁག་ལྔའི་ནང་གི་དགེ་རྒན་སོ་སོའི་ངོ་སྤྲོད་ཞུས།
དེ་ནས་ཟབ་སྦྱོང་སྤྲོད་མཁན་རྒྱལ་ཡོངས་ས་
ཁམས་དཔྱད་ཞིབ་བསྟི་གནས་ཁང་ནས་ལྕམ་
སྐུ་ལ་ཏཱ་ཝ་སི་ཝ་ནི་ (National Geo-
graphic Explorer Ms.Lata Vas-

vani) ལགས་ཀྱིས་ཟབ་སྦྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་
ངོ་སྤྲོད་གསུང་བཤད་གནང་། དེ་རྗེས་སྲིད་སྐྱོང་
བློ་བཟང་སེང་གེ་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་
གནང་དོན།
རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཁམས་དཔྱད་
ཞིབ་བསྟི་གནས་ཁང་གིས་བོད་པའི་སློབ་གྲྭ་
ཁག་གི་ནང་ཚན་རིག་དང་ཁོར་ཡུག་ཚན་རིགདེ་བཞིན་དབྱིན་སྐད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་
ལས་གཞི་འདི་འདྲ་ཞིག་གོ་སྒྲིག་གནང་ཐུབ་
པ་ནི་ཧ་ཅང་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད།
གང་ཡིན་བརྗོད་ན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་

ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཁོར་ཡུག་ལ་ཐུགས་
འཁུར་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་མཛད་བཞིན་པར་བརྟེན།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་མགོན་པོ་གང་ཉིད་མཆོག་
ལ་འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་
ཀྱི་ས་གོ་ལའི་གཟེངས་རྟགས་ (United
Nation`s Earth Prize) དེ་འབུལ་ལམ་
ཞུས་པ་ལྟར་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་ཀྱང་མུ་
མཐུད་གོ་ལའི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ཟློག་དང་
གོ་ལའི་ཚ་དྲོད་རྒྱས་བཞིན་པ། ལྷག་པར་དུ་
འཛམ་གླིང་ནང་དབུལ་ཕྱུག་གི་བར་ཁྱད་ཇེ་
ཆེར་འགྲོ་བཞིན་པའི་གནད་དོན་ཐོག་ཐུགས་
འཚབ་ཧ་ཅང་མཛད་བཞིན་ཡོད། ང་རང་སྒེར་
ལ་ཆ་མཚོན་ན་ཁོར་ཡུག་ཚན་རིག་ཐོག་དོ་
སྣང་ཡོད། ཐེངས་འདིའི་ཟབ་སྦྱོང་སྐབས་རྒྱལ་
ཡོངས་ས་ཁམས་དཔྱད་ཞིབ་བསྟི་གནས་ཁང་
གིས་ཟབ་ཁྲིད་གནང་མཁན་ཚོས་བོད་པའི་
སློབ་དགེ་ཚོར་ཤེས་ཡོན་ཙམ་མ་ཟད། སློབ་
ཕྲུག་ཚོར་སློབ་ཁྲིད་གནང་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་
ཡང་ལམ་སྟོ་གནང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད། བོད་པའི་
སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོ་སྤྲོད་རྒྱུ་
དེ་སྤྱིར་སྟངས་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ནང་ཤེས་ཡོན་
སློབ་གསོ་སྤྲད་པ་དང་གཏན་ནས་མི་མཚུངས།
གང་ཡིན་བརྗོད་ན་བོད་པའི་སློབ་དགེ་དང་ཕ་

མ། བོད་ཕྲུག་ཚོར་དམིགས་བསལ་སྐབས་
བབ་ལས་འགན་ཞིག་ཆགས་ཡོད། བོད་ཕྲུག་
ཚོས་སློབ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུ་དེ་འཚོ་བའི་མདུན་ལམ་
ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་མིན་པར་ལས་འགུལ་གྱི་འགོ་
ཁྲིད་རྒྱུའི་འགན་ཞིག་ཡོད། ཅེས་སོགས་ཀྱི་
གསུང་བཤད་གནང།

དེ་རྗེས་ཀུན་དགའ་ཚེ་རིང་ལགས་
ཀྱིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གསུང་བཤད་གནང་སྟེ་
མཛད་སྒོ་གྲོལ།
ཟབ་སྦྱོང་དངོས་གཞི་དེ་བཞིན་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༧ ནང་དབུ་འཛུགས་གནང་
རྒྱུ་ཡིན་འདུག ལས་འཆར་འདིའི་འོག་ད་ཕན་
འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་གསུམ་ནང་སློབ་
ཕྲུག་ས་ཡ་གཉིས་བརྒལ་བར་དབྱིན་སྐད་ཡར་
རྒྱས་དང་། དེ་བཞིན་གོ་ལའི་ཁོར་ཡུག་སྐོར་གོ་
རྟོགས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཧ་ཅང་
ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། ད་ཐེངས་ཟབ་སྦྱོང་སྐབས་
རྒྱ་གར་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣།༢༠༡༤ བར་བོད་
པའི་སློབ་ཕྲུག་འཁྱོན་གྲངས ༢༠༠༠ བརྒལ་
བར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་འདུག

༄༅། །ཉེ་ལམ་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཨུཏྟར་ཁཎྜ་
Uttarakhand.མངའ་སྡེའི་ནང་རྟེན་གཞི་
བྱས་པའི་ཧིན་དུའི་གནས་ཆེན་ཁག་གིས་གཙོས་
ས་ཁུལ་ཁག་གཅིག་ཏུ་ཆར་ཞོད་ཧ་ཅང་ཆེ་བས་

རྐྱེན་གྱིས་ཆུ་ལོག་དང་ས་ཉིལ་བ་སོགས་ལ་རྟེན་
ནས་མི་ནོར་ཕྱུག་གསུམ་ལ་གོད་ཆག་ཚབས་
ཕོག་ཡོད། དེར་བརྟེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་
ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་
༢༤ རེས་གཟའ་ཟླ་བའི་ཉིན་རྒྱ་གར་གྱི་སྲིད་བློན་
སྐུ་ཞབས་མན་མོ་ཧན་སིངྒ་ Prime Minister

འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་སྙན་ཐོའི་ནང་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདོན་སྤེལ་གནང་བ།
༄༅། །བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནང་གནས་ཚུལ་ཐོན་
གསལ་ལྟར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༩
ཉིན་ཨ་རིའི་ནང་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་
ཐོབ་ཐང་ལྟ་རྟོག་ཚོགས་པས་སྙན་ཐོ་ཞིག་འདོན་
སྤེལ་གནང་ཡོད་པའི་ནང་འཁོད་དོན། རྒྱ་ནག་
གཞུང་གི་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡
ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༠ ནས་འགོ་འཛུགས་ཀྱིས་བོད་
ཀྱི་ཞིང་འབྲོག་ས་ཁུལ་དུ་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་
ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་ལྔ་སྟོང་བཏང་སྟེ། བོད་
མི་ཚོར་རོགས་རམ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཅེས་
ཤོད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་ཐོག་རྒྱ་ནག་

གཞུང་གི་ལས་བྱེད་དེ་དག་གི་ལས་འགན་
གཙོ་བོ་ནི་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ནང་གཏན་
སྡོད་བྱས་ཏེ་དགེ་འདུན་པ་ཚོར་རྒྱལ་གཅེས་
ཆོས་གཅེས་ཟེར་བའི་སློབ་གསོ་སོགས་
ཆབ་སྲིད་ཐོག་ཉིན་ལྟར་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་
བཅུག་པ་མ་ཟད། ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཟླ་
རེར་ཐེངས་ལྔ་ཙམ་ལས་བྱེད་བཅུག་གི་མེད།
དེ་བཞིན་ཞིང་འབྲོག་མང་ཚོགས་རྣམས་ལ་
ཆབ་སྲིད་སློབ་གསོ་དང་། རྒྱ་ནག་དམར་
ཤོག་ཚོགས་པ་ནི་བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་
དྲིན་ཅན་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སློབ་གསོ་དང་

སློབ་སྦྱོང་བྱེད་འཇུག་གི་ཡོད། དཔལ་འབྱོར་
ཐོག་ནས་བོད་མིར་རོགས་རམ་ཕྲན་བུ་བྱས་ཏེ་
བསླུ་བྲིད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཆོས་ལུགས་

དང་ཆབ་སྲིད་ཐོག་སྔར་ལྷག་དམ་བསྒྲགས་
དང་སྟངས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སོགས་འཁོད་
འདུག།

Manmohan Singh མཆོག་དང་འབྲེལ་
ཡོད་མངའ་སྡེའི་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ཝི་ཇེ་
བྷ་ཧུ་གུ་ན་ Vijay Bahuguna མཆོག་
རྣམ་གཉིས་ལ་ཐུགས་གསོའི་གསུང་འཕྲིན་
ཞིག་སྩལ་ཡོད་པའི་ནང་འཁོད་དོན། ཨུཏྟར་
ཁཎྜ་མངའ་སྡེའི་ནང་ཆར་ཞོད་ཧ་ཅང་ཆེ་བས་
རྐྱེན་གྱིས་སྔར་བྱུང་མྱོང་མེད་པའི་ཆུ་ལོག་
དང་ས་ཉིལ་བ་སོགས་ལ་རྟེན་ནས་མི་ནོར་
ཕྱུག་གསུམ་ལ་གནོད་འཚེ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་
ཕོག་པར་ངོས་རང་བློ་ཕམ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་
བྱུང། ངོས་ཀྱིས་གོད་ཆག་འོག་རྐྱེན་འདས་
སུ་གྱུར་བ་རྣམས་ལ་སྨོན་ལམ་དང་རྗེས་ཤུལ་
ནང་མི་སྤུན་མཆེད་ཚོར་གདུང་སེམས་མཉམ་
སྐྱེ་ཞུས་པ་དང་སྦྲགས། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཐེབས་
རྩ་བརྒྱུད་རྒྱ་གར་དབུས་ས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་
ཡོད་ངལ་སེལ་རོགས་སྐྱོབ་ཚོགས་ཆུང་ལ་
ཞལ་འདེབས་ཕྲན་བུ་འབུལ་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་
གསུང་འཕྲིན་ནང་འཁོད་འདུག

༄༅། །རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཨུ་ཏྟར་ཁཎྜ་
Uttarakhandམངའ་སྡེའི་ནང་ཡོད་པའི་ཧིན་
དྷུའི་གནས་ཆེན་ཁག་བཞི་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་
གནས་སྐོར་ཆེད་ལོ་ལྟར་རྒྱ་གར་གྱི་ས་ཁུལ་

འདྲ་མིན་ནས་མི་གྲངས་སྟོང་ཚོ་མང་པོ་ཕེབས་
ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར་འདི་ལོའང་ཡུལ་མི་སྟོང་ཕྲག་
མང་པོ་གནས་སྐོར་ཆེད་བསླེབས་ཡོད། འོན་
ཀྱང་བདུན་ཕྲག་སྔོན་མའི་ནང་ཁུལ་དེར་ཆར་

ཞོད་ཧ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ས་ཉིལ་བ་དང་
ཆུ་ལོག་གི་གོད་ཆག་འོག་མི་གྲངས་ ༦༠༠
ཙམ་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་བ་དང། མི་མང་
སྟོང་ཕྲག་མང་པོའི་སྡོད་ཁང་རྩ་མེད་བཟོས་
པ་སོགས་ཡིད་སྐྱོའི་
གནས་ཚུལ་ཐོན་པར་
བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་
ཀྱིས་ཧ་ཅང་བློ་ཕམ་དང་
བཅས་མངའ་སྡེའི་གཞུང་
མང་གཉིས་ལ་གདུང་
སེམས་མཉམ་སྐྱེའི་
གསར་འགོད་བསྒྲགས་
གཏམ་ཞིག་སྤེལ་བའི་ནང་འཁོད་དོན།
བདུན་ཕྲག་འདིར་རྒྱ་
གར་བྱང་ཕྱོགས་ཨུ་ཏྟར་ཁཎྜ་མངའ་སྡེའི་ནང་
ཆུ་རུད་ཀྱི་གོད་ཆག་འོག་མི་གྲངས་དྲུག་བརྒྱ་

ལྷག་རྐྱེན་ལམ་དུ་སོང་བ་དང། སྟོང་ཕྲག་མང་
པོའི་སྡོད་ཁང་སོགས་རྩ་མེད་དུ་གྱུར་བ་སོགས་
གནོད་སྐྱོན་ཚབས་ཆེ་ཕོག་པར་བོད་མིའི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཀྱིས་ཧ་ཅང་བློ་ཕམ་ཐོག་ཐེངས་འདིར་
གོད་ཆག་འོག་རྐྱེན་འདས་སུ་གྱུར་བ་རྣམས་
ལ་མྱ་ངན་དང་རྗེས་ཤུལ་ནང་མི་སྤུན་མཆེད་
རྣམས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་
སྦྲགས། ངལ་སེལ་མྱུར་སྐྱོབ་ལས་གཞིའི་ཆེད་
མངའ་སྡེའི་བློན་ཆེན་གྱི་ངལ་སེལ་ཐེབས་རྩ་
(Chief Minister`s Relief Fund)

བརྒྱུད་ནས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་ཧིར་
སྒོར་འབུམ་གསུམ་ཞལ་འདེབས་འབུལ་རྒྱུ་མ་
ཟད། ང་ཚོས་གོད་ཆག་འོག་རྨས་སྐྱོན་ཕོག་པ་
རྣམས་མྱུར་དུ་དྲག་སྐྱེད་ཡོང་བའི་སྨོན་ལམ་ཞུ་
རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་འཁོད་ཡོད།